

Mardikuus oli kolm aastaaega



Mõnel aastal tundub päris naljakas, et novembrit kutsutakse rahvalendris talvekuuks. Tänavu õigustas see nimi end vaid mõnel päeval, see-eest aga täiel määral.

Kuu algus oli kena, sügise-ne, paari päeva oleks võinud teatud mõõndustega isegi külmale suvele omaseks pidada – tõsisis ju soojanäit 12 kraadist kõrgemale.

Kevadine november

Edasi saabus aga tõeline talv rekordiliselt (novembri kohta muidugi) paksu lumega. Mõneks päevaks. Ja kuu lõpul oli jälle plats puhas nagu kevadel.

Novembrile, aasta videviku-kuule annavad ilme kaks tähtpäeva, Mardi- ja Kadri-nimelised. Nende järgi ennustati vilja- ning karjaõnne, isegi ilma. Nüüdsel ajal algab kombekohane sanditamine juba viinakuu viimasel, *halloweeni* päeval. Tulevased terroristid või kommionud ähvardasid tänavu ukse taga: pomm või komm?! Meile enam omastel mardi- või kadriantidel on jällegi uueks kombeks saanud kommid-õunte asemel raha lunida. Mis teha: kriisiaeg ikkagi! Ilm oli



Lehed olid veel puus, kui tuisule pööras.

mardijooksjail sügisene, kadriidel päris südaltvine.

Tänavune november jääbki kliimajaalukku üldiselt sooja, kuid ajutiselt lumerikka tormise kuuna. Püstitati ju Kuusikul novembri lumepaksuse rekordiks 56 cm. Kohati olid hanged muidugi palju kõrgemad. Ainult et mõõdetakse il-

majaamades lagedal kohal, mitme mõõdulati järgi ja ikka samades paikades igal aastal.

Eesti rekordini, s.o 97 sentimeetrini, mis on püstitatud 1924. aasta märtsis Pagaris Virumaal, jäi aga veel tükk maad. Üks suur erinevus: nüüdne lumi kadus kähku, tollal oli see näit aga kümne päeva keskmine.

TOOMAS HUIK, POSTIMEES/SCANPIX

Kui meteoroloogia ja hüdroloogia instituudis kuu andmed kokku võeti, selgus, et kõige enam sadas vihma, lund või lörtsi Ristnas (127 mm, ligi kaks korda enam pikaajalisest keskmisest ehk normist), väikseim kogus mõõdeti Mustvees – 60 mm (1,3 normi). Eesti keskmine sajuhulk oli 75 mm (norm 59 mm).

Talvine torm

Novembrikuu keskmine õhutemperatuur oli ka sel aastal kõrge (2,8 °C, norm 0,7). Soe oli saartel (Vilsandil 5,4°, Ristnas 5,2°), jahedam Pandivere kõrgustikul (Väike-Maarjas 1,7°). Temperatuur kõikus +12,5° (Tartu) ja -10,9° (Väike-Maarja) vahel.

Tormituuli esines mitmel korral. Kuu algupoole lendasid Kundas katused, viimane lumetorm räsib aga pea kogu Eestit.

Õnneks olid need paar päeva varem välja kuulutatud, nii et sai ette valmistuda. Kes oskas. Kõige rohkem kannatanuid oli Lääne-Virumaal Vinni kandis, kus kraavi sõitnud autos sai hukka 31 pullvasikat.

AIN KALLIS